

11 Μαρτίου 2023

«Μετανοίας ο καιρός...»: Μελωδήματα κι ακούσματα της Σαρακοστής, στην Ευαγγελίστρια Πειραιώς

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#) / Πολυμέσα - Multimedia

Συνεχίζεται η σειρά λειτουργικών και άλλων εκδηλώσεων με τον γενικό τίτλο «Ευαγγελίστρια 2023», που διοργανώνεται για 25η χρονιά, στον Ιερό Ναό Ευαγγελιστρίας Πειραιώς, με κεντρική δράση, τις μουσικές εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται κάθε Πέμπτη, με τον γενικό τίτλο «Μια Πέμπτη, μια Σαρακοστή».

Την Πέμπτη 9 Μαρτίου πραγματοποιήθηκε η δεύτερη εκδήλωση με τίτλο «Μετανοίας ο καιρός...»: Μελωδήματα κι ακούσματα απ' της Σαρακοστής τ' αγίασμα...». Μία μυσταγωγική μουσική αφηγηματική εκδήλωση στο κατανυκτικό πνεύμα της Μεγάλης Σαρακοστής, όπου αποδόθηκαν επίκαιροι εκκλησιαστικοί ύμνοι και παρουσιάστηκαν οργανικά κομμάτια και ψαλτοτραγούδα της περιόδου, με σκοπό να αναδειχθεί στο πνεύμα των ημερών, η ειλικρινής μετάνοια.

Συμμετείχαν, ο Πρωτοπρεσβύτερος π. Ιωσήφ Παλιούρας στην απόδοση των ύμνων, ο Πρωτοπρεσβύτερος π. Γεώργιος Δορμπαράκης στο σχολιασμό των κειμένων, οι ηθοποιοί Νίκος Βλαχάκης και Βασίλης Χαλικιάς στην αφήγηση και οι μουσικοί Γιώργος Κοντογιάννης στη λύρα, Νίκος Παραουλάκης στο νέυ και Στέφανος Δορμπαράκης στο κανονάκι.

Η εκδήλωση μεταδόθηκε από το κανάλι του «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει...» στο YouTube.

Κεντρικό θέμα της εκδήλωσης, μέσα από την μουσική απόδοση ύμνων και τραγουδιών, τον θεολογικό σχολιασμό και την αφηγηματική προσέγγιση, ήταν η μετάνοια. Αυτό ακριβώς που διαρκώς κηρύσσει η Εκκλησία. Ότι ο άνθρωπος που

είχε μια μεγαλειώδη προοπτική, ξέπεσε από αυτήν, αμάρτησε, με αποτέλεσμα να σκοτεινιάσει η εικόνα του Θεού μέσα του και να χάσει τον προορισμό της ομοίωσής του με Αυτόν.

Αλλά ήρθε ο Χριστός, και του έδωσε και πάλι τη δυνατότητα να καθάρσει την εικόνα του Θεού μέσα του, να ξαναβρεί τον χαμένο προορισμό του, να βρει τον αληθινό εαυτό του που τον απώλεσε λόγω της αμαρτίας του.

Κι εδώ έχει λόγο η άγια Σαρακοστή, ως πορεία εύρεσης του αληθινού εαυτού, γιατί πολύ συχνά ο άνθρωπος δεν κρατάει την καθαρότητα που έλαβε από το άγιο βάπτισμα και προδίδει τον Χριστό με τις αμαρτίες του. Και η Εκκλησία, δηλαδή τελικώς ο ίδιος ο Χριστός, δεν τον αποπαίρνει, δεν τον καταδικάζει και δεν τον διαγράφει, αλλά τον περιμένει και τον καλεί διαρκώς να μετανοήσει και να επανέλθει.

Και τον καλεί αδιάκοπα, όλον τον χρόνο, κάθε στιγμή του χρόνου, ιδιαιτέρως όμως σαν μια μεγάλη καμπάνα που ηχεί στ' αυτιά και στην καρδιά του, τον καλεί σε μετάνοια την περίοδο της Σαρακοστής, όπου τα πάντα τον ωθούν στο να θυμηθεί τι συνέβη στο βάπτισμά του και τι υποσχέθηκε να κάνει, να ζει ως Χριστός, να τηρεί τις άγιες εντολές Του, να ζει τη χαρά της παρουσίας Του μέσα στην ύπαρξή του και να ακτινοβολεί τη χαρά αυτή στα πέρατα του κόσμου.

Η εκδήλωση ξεκίνησε με τα κατανυκτικότερα τροπάρια που ψέλνονται όλες τις Κυριακές της Σαρακοστής στον όρθρο: «Τῆς μετανοίας ἄνοιξόν μοι πύλας ζωοδότα...». Όπου καλεί ο υμνογράφος ως στόμα της Εκκλησίας, να πορευτεί ο άνθρωπος με τη μετάνοια, η οποία όμως δεν συνιστά ένα εφεύρημα δικό του κι ούτε καν ανήκει στον χώρο της δικής του πρωτοβουλίας, αλλά είναι δώρο του Θεού ουράνιο.

Το τροπάριο «Μή προσευξώμεθα φαρισαϊκῶς...», που ακολούθησε, στιχηρό ιδιόμελο του εσπερινού της Κυριακής του Τελώνου και του Φαρισαίου, αποτελεί την απαρχή της εισόδου στο Τριώδιο της Εκκλησίας. Το πρώτο αυτό τροπάριο, λειτουργεί και ως σάλπισμα εγρήγορσης και αποτίναξης του πνευματικού λήθαργου, για να καθρεφτιστεί ο άνθρωπος στον πνευματικό καθρέπτη που λέγεται προσευχή. Κι εκεί να δει τα μέτρα του, γιατί η υποψία κενοδοξίας και υπερηφάνειας μέσα του σημαίνει φαρισαϊσμό, συνεπώς αποδοκιμασία από τον Θεό, ενώ η υποψία ταπείνωσης και ελπίδας στο έλεος του Θεού, σημαίνει απαρχή της δικαίωσής του από Αυτόν.

Η Εκκλησία τονίζοντας διαρκώς την ανάγκη της προσευχής ως αναφοράς προς τον Θεό, θέτει και τις προϋποθέσεις της ορθής προσευχής. Και επισημαίνει στην

πιο γνωστή ψαλμική προσευχή που χρησιμοποιεί καθημερινώς στον εσπερινό κάθε ημέρας όλο τον χρόνο, «Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου...», η προσευχή να είναι τέτοια ώστε να λειτουργεί ως ευώδες θυμίαμα προς τον Θεό, να προσεύχεται δηλαδή ο άνθρωπος και να χαίρεται ο Θεός από τον διάλογό μου με Εκείνον. Και η προσευχή γίνεται ευωδιαστό λιβάνι όταν ο πιστός πορεύεται τη ζωή του αδιάκοπα με επίγνωση των αμαρτιών του και με πίστη θερμή για την αγάπη του Δημιουργού του.

Το τροπάριο «Ἐννοῶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην...» που ακολούθησε, από τους Αίνους της Κυριακής των Απόκρεω, μεταφέρει στη συγκλονιστική στιγμή της Δευτέρας Παρουσίας του Κυρίου, που αποτελεί το τελικό όριο, κατά το οποίο οι άνθρωποι όλων των εποχών, θα σταθούν προς κρίση ενώπιον του Θεού. Η ώρα που θα πραγματοποιηθεί η Παρουσία αυτή είναι άγνωστη, όμως ο ἴδιος απεκάλυψε το κριτήριο βάσει του οποίου θα γίνει η κρίση για τον καθένα, δηλαδή το πώς στάθηκε έναντι του κάθε συνανθρώπου του στη ζωή που του δόθηκε.

Από τους αίνους της Κυριακής της Τυρινής αποδόθηκε το σπουδαιότατο τροπάριο, «Τό στάδιον τῶν ἀρετῶν ἠνέωκται...», όπου ο εκκλησιαστικός ποιητής με επίγνωση του πνευματικού χαρακτήρα της Σαρακοστής δηλώνει ότι πρόκειται περί περιόδου αγωνιστικής, όπου ο αγώνας είναι για τις αρετές, δηλαδή για την απόκτηση της χάρις του αγίου Πνεύματος, και το στεφάνι είναι αυτό της αιώνιας ζωής που πρόκειται να δώσει ο στεφανοδότης Χριστός.

Την προτεραιότητα του Θεού έναντι του κόσμου δηλώνει η νηστεία, κι έτσι ως στοιχείο σωτηρίας υμνολογείται από το Δοξαστικό των Αίνων της Κυριακής της Ορθοδοξίας, «Μωσῆς τῷ καιρῷ τῆς ἐγκρατείας..», που παρουσιάστηκε στη συνέχεια. Ο υμνογράφος αποκαλύπτει με εποπτικό τρόπο ποια είναι η προοπτική μας ως χριστιανών, να μετάσχουμε στην Ανάσταση του Κυρίου Το κύριο γνώρισμα του ανθρώπου που ζει αναστημένη ζωή, είναι να δοξολογεί ορθά τον Τριαδικό Θεό, κατά τον τύπο των αγίων αγγέλων. Τονίζει όμως με ιδιαίτερη ένταση εκείνη την πνευματική άσκηση, η οποία οδηγεί τον πιστό στο δοξολογικό στοιχείο της ζωής, κάνοντάς τον να βρίσκεται ορθά ενώπιον του Θεού, την άσκηση της νηστείας. Η νηστεία έχει χαρακτήρα πνευματικό, που θα πει αποτελεί όπλο στα χέρια του πιστού να υπερβεί τα πάθη του και να νικήσει τον διάβολο.

Ο δοξολογικός ύμνος για τον ζωηφόρο σταυρό, «Χαίροις ὁ ζωηφόρος Σταυρός...» που αποδόθηκε στη συνέχεια, είναι από την εορτή της Σταυροπροσκυνησεως, κατά την οποία η Εκκλησία προβάλλει τον Σταυρό κατά το μέσον της Σαρακοστής, σαν ένα είδος αναψυχής για τον αγωνιστή χριστιανό, που ίσως έχει αρχίσει να παρουσιάζει σημάδια κόπωσης. Μετέχει στον Σταυρό του Κυρίου, οπότε η κόπωσή του από την άσκηση της νηστείας και της προσευχής έχει πνευματικό νόημα,

τέτοιο που τον οδηγεί στη χαρά της Αναστάσεως.

Η πορεία του πιστού μέσα στη Σαρακοστή προκειμένου να ζήσει το Πάθος και την Ανάσταση του Κυρίου, είναι αδύνατο να πραγματοποιηθεί χωρίς τη χάρη Εκείνης, που είναι η Βασίλισσα Μητέρα, η Υπέρμαχος Στρατηγός, η ανύμφευτος Νύμφη, η Παρθένος Θεοτόκος, η Κεχαριτωμένη. Έτσι θέλησε ο Υιός και Θεός της, με τις πρεσβείες και τις ικεσίες Εκείνης να σωζόμαστε, γιατί η σωτηρία ως σχέση με τον Χριστό, πραγματοποιείται μέσα στο ζωντανό σώμα Του, την Εκκλησία, πρώτο και εξαίρετο μέλος του Οποίου είναι η Παναγία. Στο πλαίσιο αυτό, παρουσιάστηκαν στην εκδήλωση, ο ειρμός της α΄ ωδής του Ακαθίστου Ύμνου, «Άνοιξω τό στόμα μου...», το κοντάκι «Τῆ Ὑπερμάχῳ...», και ο τελικό κάθισμα «Τὴν ὠραιότητα τῆς Παρθενίας σου...».

Για τον ληστή που μπήκε πρώτος στον Παράδεισο, γίνεται τον τελευταίο καιρό πολύς λόγος. Αρχίζει και κατανοείται η σπουδαία προσωπικότητά του, η οποία «γοήτευσε», και τον ίδιο τον Χριστό. Είναι άγιος της Εκκλησίας μας και προβάλλεται με συγκλονιστικό τρόπο στα γεγονότα του Πάθους κάθε Μ. Πέμπτη και κάθε Μ. Παρασκευή ιδιαιτέρως. Γι' αυτό και η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με το εξαποστειλάριο του όρθρου της Μ. Παρασκευής, «Τόν ληστήν αὐθημερόν...», και να τονιστεί έτσι η πιο βασική αλήθεια της πίστεως μας, που ήταν και το επίκεντρο της μουσικής και αφηγηματικής αυτής βραδιάς, ότι ο μόνος δρόμος που οδηγεί στον Παράδεισο, είναι ο δρόμος της μετανοίας.

Την εκδήλωση μπορείτε να παρακολουθήσετε εδώ:

<https://www.youtube.com/live/eveKVZhCCCE?feature=share>